

מולאנה ג'לאל א־דין רומי אל זה שאין למוצאו אני נכסף שני שירים

מפרסית: ראובן נמדר

מולאנה ג'לאל א־דין רומי (1207-1273), משורר, תאולוג ומורה דרך סופי ממוצא פרסי, חי ופעל בעיר התורכית קוניה. פגישתו עם הדרויש שֶׁמס א־דין הטַבְּרִיזִי ב־1244 שינתה מן היסוד את חייו ואת דרכו הרוחנית של רומי. תלמידיו של רומי לא ראו בעין יפה את הקשר שהתרקם בין מורם הנערץ לבין הדרויש הנודד, ושמש נאלץ לעזוב את קוניה לאחר איומים חוזרים ונשנים על חייו. רומי התאבל שנים רבות על לכתו של מורו האהוב וחיבר לכבודו מאות שירי אהבה מלאי ערגה וגעגועים, שנכללו בקובץ הידוע בשם "דיוואן שמש טבריוז".

ר"נ

("הפנה אלי את פניך...")

הפְּנֵה אֵלַי אֶת פְּנִיךָ, אֶל גִּנְּהַּ הַפּוֹרֵחַ אֲנִי נִכְסֶּף!
פִּשֶׁק נָא אֶת שִׁפְתֶיךָ, לְסִכֵּר הַמְתוֹק אֲנִי נִכְסֶּף!

הוּ שְׁמֵשׁ, הַפְּצִיעִי לְרַגַע מִבְּעַד לְמִסְךְ הָעֵנָן
כִּי אֵל אֹר פְּנִיךָ הַקּוֹרְנוֹת בִּיפְעָה אֲנִי נִכְסֶּף!

אֶמְרֵת לִי: "לֵךְ, אֵל תְּצִיק לִי יוֹתֵר לְעוֹלָם!"
גַּם לְמַלְאִים הַמְרוֹת שְׁמַפִּיךָ יֵצְאוּ אֲנִי נִכְסֶּף!

הַתְּדַפְּקֵתִי עַל דְּלִתוֹתֶיךָ, הַשׁוֹעֵר אוֹתִי גֵרֵשׁ.
גַּם אֵל גְּעֵרֵת שׁוֹעֵר־בֵּיתְךָ הַנִּרְגָּן אֲנִי נִכְסֶּף!

כְּמוֹ יַעֲקֹב הָאֲמָלֵל אֲנִי תָר אַחֲרֶיךָ, נוֹאֵשׁ,
אֵל יִפְיִתְאָרוּ שֶׁל הַנְּעֵר יוֹסֵף אֲנִי נִכְסֶּף!

בִּי נִשְׁבַּעְתִּי, הָעִיר בִּלְעֵדֶיךָ הִיא בֵּית־אֲסוּרִים,
אֶל חֲרוֹת הַהָרִים וּמִרְחֵבֵי הַמַּדְבָּר אֲנִי נִכְסֶף!

חֲבֵרֵי־לְמַסַּע חֲדָלִי הָאִישִׁים נִמְאָסוּ עָלַי עַד מְאֹד,
לְחֵבֶרֶת לֹחֲמִים, גְּבוּרִים וְכוֹבָשִׁים אֲנִי נִכְסֶף!

לְבִי מִשְׁעֶבֶד לְפָרְעָה, תַּחַת עַל רִשְׁעָתוֹ נֶאֱנָקָה,
אֶל אֹר־פָּנָיו הַקּוֹרֵן שֶׁל מֹשֶׁה בֶּן עֶמְרָם אֲנִי נִכְסֶף!

קִצְתִּי בְּנַפְשִׁי מִפְּנֵי הַיּוֹמִיּוֹם מִלֵּא הַתְּלוּנָה,
אֶל מְהוֹמַת הַשְּׂכָרוֹת וְשִׁירַת־שְׂכָרוֹן אֲנִי נִכְסֶף!

כְּמוֹ דְיוֹגְנֶס הַיִּשְׁיֵשׁ אֲנִי סוֹבֵב בְּעִיר עִם פָּנִס:
מֵאֲסָתִי בְּשָׂדִים וּמִפְּלָצוֹת, אֶל הָאָדָם אֲנִי נִכְסֶף!

אָמְרוּ לִי: "אֵין אָדָם בְּנִמְצָא! תַּחֲפֹשְׁנוּ לְשׂוֹא".
עֲנִיתִי: "אֶל זֶה שְׂאִין לְמַצָּאוֹ אֲנִי נִכְסֶף!"

נִסְתָּר מִכָּל עֵינַי, אֶךְ עֵינָיו צוֹפִיָּה בְּכָל,
אֶל זֶה, הַרְוֹאָה וְאִינוֹ נִרְאָה, אֲנִי נִכְסֶף!

אֲנִי הוּא כְּלִי־הַמִּיתָר, הָאֵהָבָה פּוֹרֶטֶת עָלַי,
אֶל אֲצַבְעוֹתָיו הַזְּרִיזוֹת שֶׁל מְנַגֵּן אֱלֹהֵי אֲנִי נִכְסֶף!

בְּיַד אַחַת גְּבִיעַ יַיִן, וּבִשְׁנֵי קוֹצְתֶךָ הַשְּׁחָרָה,
לְרַקֵּד כְּךָ עַד פְּלוֹת בְּלֵב הַפֶּכֶר אֲנִי נִכְסֶף!

זָרַח עָלַי מִמְזֹרַח, הוּ שְׁמֵס הַגָּאָה מִטְּבָרִיז,
כִּי כְּמוֹ הַדּוֹכִיפֶת, אֶל חֲכַמַת־שְׁלֹמָה אֲנִי נִכְסֶף!

("עבד אני לירח...")

עבד אני לירח! דבר רק על הירח, ולא על דבר אחר!
ספר על אור הנוהר ומתיקות הסוכר, לא על שום דבר אחר!

אל תספר לי על עני וצער, ספר רק על יפי ושפע,
או מוטב שתשתק, אל תטרח לדבר על שום דבר אחר!

אמש התפלשתי כמשגע בשכורות. האהבה ראתה אותי ואמרה:
"באתי, די לזעק! אל תקרע עוד את בגדיך! אל תעשה דבר אחר!"

ענית: "הו אהבה, הדבר האחר מפחיד אותי."
ענתה האהבה: "שתק! רק אני קנימת. מלבדי אין דבר אחר.

אני אלחש באזנה דברים נסתרים לרב,
הנד בראשך לאות שהבנת, אל תאמר עוד דבר אחר!"

שאלתי: "פניך היפות, פני אדם הן או פני מלאך?"
ענית: "לא אדם, וגם לא מלאך. האהבה היא דבר אחר."

שאלתי: "מה הוא הדבר שהחריב עלי את עולמי?"
ענית: "עולמות נבראים ונחרבים זה בזה, אל תשמיע דבר אחר!"

הו, אתה היושב בבית-חמור שכלו אשליה ודמיון –
צא מן הבית! קרע את הבגד! אל תאמר שום דבר אחר!